

Se hen til, hvad der gavne det Hele

Taler

Georg Prah! Harbitz

Dato

5 mars 1866

Sted

Stortinget

Omstendigheter

Presidentens ord ved innvielsen av det nye stortingsbygg

- 1 Norges Storting erklæres herved sat for første Gang i denne Sal. Jeg vil som Norges Storthings Præsident hilse Eder, ærede Medbrødre, velkomne i denne Sal, i dette Hus, som Nationen har reist for sine Repræsentanter. Den Sal, som før nevntes Storthingssalen, den var, som vi vide, bygget til en Høitidssal for den
- 5 lærde Skole i Hovedstaden, og der, og der alene holdt 18 Storthing, ordentlige og overordentlige, sine Møder, men dets Medlemmers Antal forøgedes, og Rummet blev trangt; da oplod Norges Universitet sin Festsal, sine Høresale for Storthinget, og 5 ordentlige og 1 overordentligt Storthing benyttede denne
- 10 Hjælp. Vi frembære her til Universitetets Foresatte vor Tak for den Hjælp, der blev os ydet, for den Velvillie, som blev os vist. Naar vi høre, at Storthinget har boet sammen med Skolen og Universitetet, da lad os tro, at deri ligger et godt Varsel, en Forjættelse om, at Skolen vil indprente i den Unges Hjerter Kjærlighed til Landet og til dets Forfatning, at de Mænd, der udsendes fra Universitetet, og hvorved det Lys, som udgaar derfra udsprede over det hele Land, at de Mænd
- 15 maa være besjælede af det rette Frihedssind, af sand medborgerlig Aand, og at Storthinget ogsaa vil lade Lyset skinne ind i denne Sal, at Storthinget herefter, som hidtil, vil agte Lærdom og Videnskab, at det vil frede om Skolen, den lave og den høiere.
- 20 Men det tyktes Folket og det tyktes dets Regjering, at som det var det hensigtsmæssigste, saa var det ogsaa sømmeligst, at Storthinget havde sit eget Hus, og man begyndte at gjøre Forberedelser til dets Opførelse. Mine Brødre, det er baade ufornødent og mindre passende, om vi nu ville tale om den lange Tid, som disse Forberedelser krævede, om det meget Arbeide, de mange
- 25 Forhandlinger og Beslutninger, som knytte sig dertil; jeg vil alene paaminde om, at Storthinget har haft fuldkommen frie Hænder, at det er Storthinget, som har bestemt Stedet, hvor dette Hus skulde staa, og hvordan dette Hus skulde være.

Men vi ville frembære vor Tak til Styrelsen, der har lagt for Dagen, at det var
30 dens Ønske som dens Bestræbelse, at Storthinget maatte faa en Bolig, Nationen
værdig, værdig dens Repræsentanter og den Gjerning, de der have at udføre. Vi
ville frembære vor Tak til de Mænd, hvem det overdroges at have Opsynet med
denne Bygnings Opførelse, vi ville takke dem for den ufortrødne Flid, hvormed
de have udført dette Hverv. Vi ville takke Kunstneren, Bygmesteren, hvis
35 Tanke, hvis Ide har fundet sin Form i denne Bygning, vi ville takke ham, fordi
han har uafladelig vaaget over og haft Omhu for, at Alt maatte udføres paa det
Bedste, vi ville takke ham for hans Arbeide, hans Bestræbelser, hans Møie; vi
vide, at det var hans Maal, at denne Bygning baade i det Indre og det Ydre
maatte bære Præg af, at det var Nationalrepræsentationens Hus, at det maatte
40 være hensigtsmæssigt for sit Øiemed, og at Storthinget her maatte finde sig vel.

Nu ere vi da, Brødre, flyttede ind i dette Hus, nu først kan Storthinget egentlig
siges at have sit Hus, opført for det, vi ere flyttede fra det gamle til det nye. I det
gamle, der saa vi tilbage paa den Tid, som var henrunden, der raadede Mindet,
45 sagde vi, her skulle vi skue ud i Fremtiden, her raader Haabet og Ønsket.

Brødre, der var Meget, vi kunde ønske; vi ville ønske, at der maa være Noget,
som alt mere og mere ældes, alt mere og mere svinder, og det er Fordom og
Vildfarelser. Vi ville ønske, at de Mænd, som her skal virke, at de maa kunne
50 skue baade længere og videre omkring end Forgjængerne have gjort, og vi kunne
kræve det; thi den ene Tidsalder staar paa den andens Skuldre. Vi ønske, at deres
Løsen maa være: Fremad! Men vi ønske ogsaa, at Gangen maa være stadig, fast,
ikke Ilsomhedens, ikke den urolige Higen; vi ønske, at de maa bygge, bygge
videre frem, men vi ønske og, at de maa bygge paa en god Grund, saa at
55 Bygningen kan staa. Vi ønske, at de ville gjøre Sit til, at alle gode Kræfter kan
udvikles, at de Baand, som binde, maa løses, men vi ønske ogsaa, at de vel maa se
til, hvilke der monne være de gode Kræfter og ikke løsne Baandet for de onde!

Vi ønske, at ingen Mand og ingen Borgerklasse maa blot se hen til Sit, men se
60 hen til Næstens, se hen til, hvad der kan gavne det Hele. Vi ønske, at Mistillidens
Aand maa være langt borte fra denne Sal, at her ikke maa være Splid og
Tvedragt, men at Alle maa stevne til det samme Maal, hvor forskellige end
Meningerne om paa hvad Maade og med hvilke Midler Maalet kan naaes
monne være! Vi ønske, at den mere Oplyste maa med Sagtmodighed høre paa
den mindre Oplyste, naar kun hans Tale er oprigtig, men vi ønske ogsaa, at den
65 mindre Oplyste maa lytte til den mere Oplyste. Vi ønske, at der maa høres i

denne Sal Forstandens rolige Sprog, men ogsaa Hjertets varme Sprog, den
Varme som kommer af den rene Flamme og ikke af Lidenskabens Glød. Vi vide,
70 at her vil blive, at her maa være Kamp og Strid; men vi ønske, at den maa føres
paa ridderlig Vis, værdig denne Forsamling. Ja, vi ønske, at Storthinget ved sin
Tale og ved sine Beslutninger, ved al sin Færd maa bevare Nationens Agtelse og
Tillid, vi ønske, at Visdom og Forstand, Mod og Kraft, Klogskab og Sindighed
maa raade i denne Sal, Kjærlig- hed til Frihed og Fædreland, Troskab mod
75 Kongen, Hengivenhed til Broderfolket. Ja, Brødre, vi kunne ønske, vi kunne
ikke mere. Der er kun En, som raader, og En, som kan hjælpe, En, som kan
gjøre, at hvad vi have ønsket, det maatte gaa i Opfyldelse.

Da vi i Afskedens Stund sagde Farvel til den gamle Sal og saa tilbage, saa vi ogsaa
80 opad: vi forlod den med Tak til Gud. Og naar vi i denne Stund have seet
fremad, udtalt vore Ønsker for den Tid, som skal komme, o, lad os da ogsaa nu
se opad, og som vi endte med Tak der, saa lader os begynde med Bøn her: Du
algode Gud, Du, som raader over Folkenes Skjæbner, men uden hvis Villie heller
ikke Spurven falder til Jorden, Du, som synligen styrede Norges Skjæbne i hine
85 Dage, da Du lod det igjen fremtræde som et frit og selvstændigt Rige, Du, som
saa synligen i de Aar, som siden ere henrundne, har vaaget over os. Du, som har
ladet os i Fredens Ly nyde dine Gaver, din Velsignelse, vær med os, Gud, Du vor
Gud! i de kommende Dage! Velsign Norges Land og Norges Folk! Din Aand
oplyse det, din Aand veilede det, at det maa frygte Dig i Tro og i Kjærlighed, at
90 det maa være et frisindet, et lovlydigt Folk, at det med Visdom maa bruge den
Gave, Du skjænkede, at det aldrig maa glemme, at den ydre Frihed skal være
Midlet for den indre; thi det er kun Sandheden, som frigjør, at det maa være et
nøisomt Folk, at Troskab og Tapperhed, Arbeidsomhed og Vindskibelighed
maa bo hos dem ved Stranden og hos dem i Dalen! Vær, o Gud, med Folket,
95 naar det gaar til hin vigtige Gjerning, at udkaare de Mænd, som i dets Sted og
paa dets Vegne her skulle handle og beslutte, at de maa være retsindige og
oplyste Mænd med sandt Frihedssind, med varm Kjærlighed til Fædrelandet,
med Iver og Nidkjerhed til at fremme dets Vel! Vær, o Gud, med ham, som nu
sidder, med dem, som skulle sidde paa Norges Throne som Landets
100 konstitutionelle Konger! Oplys dem, styrk dem, Gud, i Udførelsen af deres
ophøiede, men ogsaa vanskelige Kald. Styrk dem til at arbeide og virke i
Forening, i Samklang med Norges Storthing, dem til Hæder og Landet til
Velsignelse, og mind dem, o Gud, om deres store Ansvar, mind dem om det
Regnskab, de have at aflægge for Dig, Du Kongernes Konge! Lad dem søge sin
105 Løn næst Dig, din Naade og dit Velbehag, i et frit Folks Kjærlighed! Lær dem at

skatte dets Frihed og lad dem da nyde Lønnen! Lad det Baand, som efter din
alvise Styrelse binder os til et ædelt Broderfolk, lad det altid være et oprigtigt
Hengivenhedens Baand! Lær du, o Gud, Du som dog er Foreningens rette
110 Stifter, lær du Folkene at være Brødre i Aand og Sandhed, og mind dem om, at
de skulle værne om fælles Throner, at de skulle staa som Een paa Kampens Dag
til at forsvare de forenede Rigers Frihed og Selvstændighed, Hæder og Velfærd!
Ja, velsign, o Gud! vort Broderfolk, Folket med de store Minder, Kjæmperne for
religiøs og borgerlig Frihed! Udrust, o Gud, dem, som sidde nu, og dem, som
115 blive kaldede til Kongens Raadsbord, udrust dem med Visdom, udrust dem
med Frimodighed og Kraft, udrust dem med Standhaftighed og Bestandighed!
Din Aand styre dem i deres Raad, i deres Gjerning! Oplys dem til at finde det
Rette og Sande og styrk dem til at følge det! Hjælp dem til at arbeide for Alt,
hvad der tjener til Landets Vel, og til altid at være sin Konge og sit Land tro og
120 hengivne. Ja vær med dem baade i de gode og i de onde Dage!

Din beskyttende Varetægt hvile over dette Sted, over dette Hus! Det er reist for
lange Tider. Saa lad det, o Gud, er det din Villie, staa i lange Tider! Vær med
dem, for hvem Huset er reist, Folkets Repræsentanter, med dem, som her skulle
125 vaage over Folkets Frihed og Rettighed, skulle varetage dets Tarv, skulle handle
og beslutte om dets Anliggender, skulle udtale dets Ønske og Villie! Bevar, o
Gud, deres Indgang og Udgang! Giv dem ydmyge Hjerter, saa at de ikke forlade
sig paa egen Klogskab, egen Kraft, saa at de ikke søge sin egen Ære, sin egen
Villie, men Din Ære og Din Villie! Din Aand veilede dem under deres Gjerning,
130 paaminde dem om, at det er en saare vigtig Gjerning, paaminde dem om deres
Ansvar, om ikke for Menneskene saa for Dig! Din Frygt, o Gud, den sønlige
Frygt, den bo i deres Hjerter! Saa ville de ikke frygte Menneskene, saa ville de
modig forsvare den gode Sag, saa ville de ikke blændes af Døgnet's Ros, og ikke
lade sig nedkue af Døgnet's Dadel. Herre, hjælp dem til at stride som Norges
135 trofaste Sønner, og skjænk Du dem de Vaaben, hvormed de skulle stride
Sandhedens og Kjærlighedens Strid! Lad dem aldrig glemme, at Enighed gjør
stærk! Du lægge din Velsignelse, o Gud, til ethvert Ord, her bliver talt i
Sandhedens Tjeneste, til enhver Beslutning, der bliver fattet med Fædrelandets
Vel for Øie! Og naar deres Gjerning er endt, naar de vende tilbage til Hjemmet,
140 o skjænk dem da, o Gud, den Glæde, deres Hjerter, længes efter, den Glæde at
gjense deres Kjære, som de have været fjernede fra! Lad dem, o Gud, nyde huslig
Lykke, Andel i Familielivets Glæde og Velsignelse! Ja saa bede vi, og lad os nu
sammenfatte, mine kjære Brødre, sammenfatte det Alt i vort sedvanlige Udraab:
"Gud bevare Norge, dets Konstitution og dets Konge!"

Kilde

Vilhelm Haffner: Stortingets hus. Oslo 1953, s. 94-100.

Emner

Innvielse, Storting

150

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/se-hen-til-hvad-der-gavne-det-hele>

155

160

165

170

175

180